

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(2)	(2)	(3)	(4)	(3)	(1)	(2)	(4)	(2)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(4)	(4)	(2)	(1)	(4)	(1)	(4)	(2)	(4)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(2)	(1)	(2)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: רווק : חתונה -

היחס: רווק הוא אדם שלא עבר חתונה.
א' הוא מישהו שלא עבר / טרם עבר ב'. כאשר יעבור את ב' ישתנה הסטטוס שלו מרווק לנשוי

תשובה (1): רעוע : קריסה. האם משהו **רעוע** הוא משהו שלא עבר **קריסה**? לא. משהו **רעוע** הוא משהו שאינו יציב, ונמצא בסכנת **קריסה**. רווק אינו נמצא בסכנת חתונה (אף על פי שיכולנו לומר מספר דברים בנושא, נוותר על כך בשלב זה).

תשובה (2): אלמוני : פרסום. האם **אלמוני** הוא מישהו שלא זכה ל**פרסום**? כן. כאשר אותו מישהו/משהו יזכה ל**פרסום** הוא לא יהיה **אלמוני** יותר, כפי שלאחר **החתונה** אותו **רווק** יהפוך ללא רווק (נשוי).

תשובה (3): צנוע : התנשאות. האם **צנוע** הוא מישהו שלא עבר **התנשאות**? לא. **צנוע** הוא מישהו **שהתנשאות** אינה מאפיינת אותו.

תשובה (4): דחוף : דחייה. האם משהו **דחוף** לא עבר **דחייה**? לא. **דחוף** הוא משהו שכדאי שלא **לדחות**.

תשובה (2).

2. השאלה: הפתיע : הופתע -

היחס: הפתיע זו פעולה שגורמת למישהו אחר להיות מופתע.
א' היא פעולה שגורמת למישהו אחר להיות ב'.

תשובה (1): פיטר : התפטר. האם **פיטר** היא פעולה שגורמת למישהו אחר **להתפטר**? לא. **התפטר** זה **פיטר** את עצמו.

תשובה (2): ציווה : הצטווה. האם **ציווה** היא פעולה שגורמת למישהו אחר להיות **להצטוות**? כן.

תשובה (3): סלח : התנצל. האם **סלח** היא פעולה שגורמת למישהו אחר **להתנצל**? לא. מישהו **שהתנצל** בפני מישהו אחר מקווה שהוא **יסלח**.

תשובה (4): ניבא : התנבא. האם **ניבא** היא פעולה שגורמת למישהו אחר **להתנבא**? לא. **לנבא** זה **להתנבא**, כלומר לשני הפעלים משמעות זהה.

תשובה (2).

אפריל 2015 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

3. השאלה: כמיהה : רוצה -

היחס : כמיהה היא רצון עז. **מי שרוצה** מאוד הוא מי שחש **כמיהה**.
א' זה מה שחשים כשב' מאוד.

תשובה (1): סגידה : נערץ. האם **מי שנערץ** מאוד הוא מי שחש **סגידה**? לא. **מי שנערץ** הוא מי שחשים **סגידה** כלפיו, ולא הוא עצמו חש כך.

תשובה (2): פרנויה : נרדף. האם **מי שנרדף** מאוד הוא מי שחש **פרנויה**? לא. **פרנויה** היא תחושת רדיפה, לאו דווקא מוצדקת, ולכן **מי שחושב** שהוא **נרדף** הוא מי שחש **פרנויה**.

תשובה (3): בעתה : מפחד. האם **מי שמפחד** מאוד הוא מי שחש **בעתה**? כן. בעתה = אימה; פחד גדול.

תשובה (4): תחינה : מפציר. האם **מי שמפציר** מאוד הוא מי שחש **תחינה**? לא. משמעות המילים **תחינה** וה**פצרה** היא "לבקש מאוד", אף אחת מהמילים הללו אינה הקצנה של השנייה, כפי שכמיהה מהווה הקצנה של רצון.

תשובה (3).

4. השאלה: האשים : אשם -

היחס : מי שהאשים הוא מי שטען כי מישוהו אחר **אשם**.
א' זה להגיד שמישהו אחר הוא ב'.

תשובה (1): הקניט : כועס. האם **הקניט** זה אמר שמישהו אחר הוא **כועס**? לא. **הקניט** זה לנסות לגרום למישהו להיות **כועס**.

תשובה (2): התלהב : נלהב. האם **התלהב** זה אמר שמישהו אחר הוא **נלהב**? לא. **התלהב** ו**נלהב** מתארים תחושה של אותו אדם.

תשובה (3): הודיע : ידוע. האם **הודיע** זה אמר שמישהו אחר הוא **ידוע**? לא. **להודיע** זה להפוך משהו אחר ל**ידוע**.

תשובה (4): המליץ : ראוי. האם **המליץ** זה אמר שמישהו אחר הוא **ראוי**? כן.

תשובה (4).

5. השאלה: מכשור : מכשיר -

היחס : מכשור זה קבוצה של כמה **מכשירים** מאותו תחום.
א' זה קבוצה של כמה ב'.

תשובה (1): כלבייה : כלב. האם **כלבייה** היא קבוצה של כמה **כלבים**? לא. **כלבייה** היא **מקום** בו **שוכנים** כמה **כלבים**.

תשובה (2): תבואה : חיטה. האם **תבואה** היא קבוצה של כמה **חיטה**? לא. **תבואה** היא שם כולל לגידולי קרקע, **חיטה** היא אחד מסוגי **התבואה**.

תשובה (3): אוכלוסייה : פרט. האם **אוכלוסייה** היא קבוצה של כמה **פרטים**? כן.

תשובה (4): משק : צאן. האם **משק** הוא קבוצה של כמה סוגי **צאן**? לא. **צאן** הוא סוג של חיית **משק**.

תשובה (3).

6.

השאלה: טוב : היטב - (היטב = באופן טוב)

היחס: היטב הוא באופן טוב.

משהו שנעשה ב' הוא משהו שנעשה באופן א'.

תשובה (1): מהיר : מהר. האם משהו שנעשה מהר נעשה באופן מהיר? כן.

תשובה (2): צודק : צדק. האם משהו שנעשה צודק נעשה באופן צדק? לא.

תשובה (3): גדול : גדול. האם משהו שנעשה גדול נעשה באופן גדול? לא. גדול הוא לא אופן בו מבצעים דברים.

תשובה (4): יפהפה : יפה. האם משהו שנעשה יפהפה נעשה באופן יפה? לא. יפהפה הוא יפה מאוד.

תשובה (1).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7.

השאלה: חוקרים מגרמניה פיתחו שיטה חדשה למיפוי אזורי המחיה של מיני יונקים שונים ביערות הגשם. בעבר נהגו החוקרים להסתתר לשם כך במעבה היער ולערוך תצפיות, אך בשיטה החדשה הזבובים עושים את העבודה עבורם. מתברר שזבובים הניזונים מפגר של בעל חיים שומרים בתוכם את הדני"א שלו. החוקרים לוכדים את הזבובים, מנתחים את הדני"א במעיהם וכך מגלים ממה הם ניזונו. מכיוון שהזבובים אינם מרחיקים במעופם יותר מכמה קילומטרים, החוקרים יכולים לדעת אילו מיני יונקים חיים בכל אזור ביער. בשיטה החדשה, מהן שתי הפעולות שהחוקרים עושים כדי לדעת אילו מיני יונקים חיים בכל אזור ביערות הגשם?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות ונבחן מי מהן מפרטת את שתי הפעולות שהחוקרים עושים:

תשובה (1): ניתוח הדני"א במעי הזבובים וניתוח הדני"א מפגרי היונקים.

התשובה אינה נכונה. חלקה הראשון נכון אולם חלקה השני אינו נכון. על פי הפסקה החוקרים אינם מנתחים את הדני"א מפגרי היונקים אלא מתוך מעי הזבובים.

תשובה (2): תיעוד מקום הלכידה של הזבובים וניתוח הדני"א במעיהם.

התשובה נכונה. אמנם חלקה הראשון של התשובה אינו מופיעה בפסקה במילים אלה, אך הוא משתמע מהמשפט האחרון בפסקה: "מכיוון שהזבובים אינם מרחיקים במעופם החוקרים יכולים לדעת אילו מיני יונקים חיים בכל אזור ביער". מכאן שעל החוקרים לתעד את מקום הלכידה.

תשובה (3): תיעוד מקום הלכידה של היונקים וניתוח הדני"א מפגריהם.

התשובה אינה נכונה. החוקרים אינם לוכדים יונקים ואינם מנתחים את פגריהם, אלא את הזבובים.

תשובה (4): תצפיות במעבה יערות הגשם ומיפוי שטחי המחיה של הזבובים.

התשובה אינה נכונה. חלקה הראשון מתייחס לשיטה הישנה וחלקה השני מביא תיאור שגוי של מטרת המחקר, שהיא מיפוי אזורי המחיה של יונקים ולא של זבובים.

תשובה (2).

8. השאלה: במחלקת הקוסמטיקה של חנות כולבו עובדים שני יועצי טיפוח: האחד עובד בחציו הראשון של שבוע העבודה, והאחר - בחציו השני. לאחרונה הודיע מנהל המחלקה ליועץ העובד בחציו הראשון של שבוע העבודה שהוא מתכוון להחליפו, משום שהמכירות במחלקה בימים שהוא עובד בהם נמוכות מהמכירות במחלקה בימי השבוע האחרים. היועץ טען שהמכירות הנמוכות אינן באשמתו, והציע למנהל המחלקה לערוך בדיקה כדי להיווכח בכך.

איזו מהבדיקות הבאות היא המתאימה ביותר להיות הבדיקה שהציע יועץ הטיפוח?

פיתרון: טענת מנהל המחלקה היא שהאשם הוא בכישורי המכירה של היועץ העובד בחלקו הראשון של השבוע. מכיוון שהיועץ טוען שהמכירות הנמוכות אינן באשמתו, הרי שהתשובה הנכונה צריכה להציע בדיקה אשר תספק הסבר חלופי לכך שהמכירות בחלקו הראשון של השבוע נמוכות יותר. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): לבדוק אם בזמן האחרון התייקרו המוצרים במחלקת הקוסמטיקה.

תוצאות הבדיקה לא יספקו הסבר חלופי שכן מכיוון שעלות המוצרים אינה משתנה בין שני חלקי השבוע, לא ברור כיצד התייקרות המוצרים הביאה לכך שהמכירות בתחילת השבוע נמוכות מהמכירות ביתר ימי השבוע.

תשובה (2): לבדוק אם בזמן האחרון יש בכולבו מחסור במוצרי קוסמטיקה שיש להם ביקוש רב.

תוצאות הבדיקה לא יספקו הסבר חלופי, שכן ביקוש רב אינו יוצר מחסור בהכרח בימים מסוימים בשבוע.

תשובה (3): לבדוק אם גם במחלקות אחרות בכולבו יש מוכרים העובדים רק בחציו הראשון של השבוע או רק בחציו השני.

אופן חלוקת העבודה לבדו במחלקות אחרות אינה מלמדת על גורם אחר המשפיע על המכירות.

תשובה (4): לבדוק אם גם במחלקות הכולבו האחרות המכירות בחציו השני של השבוע גבוהות מהמכירות בחציו הראשון.

זוהי התשובה הנכונה. אם גם במחלקות אחרות המכירות נמוכות יותר בחלקו הראשון של השבוע, הרי שניתן להסיק כי זו אינה תופעה ייחודית למחלקת הקוסמטיקה, והאשמה אינה בכישורי המכירה של יועץ המכירות במחלקת הקוסמטיקה אלא בעובדה שאנשים נוטים לקנות פחות בתחילת השבוע.

תשובה (4).

9. השאלה: במקום עבודה מסוים נקבע הכלל הזה: כשהעובד האחרון בחדר כלשהו יוצא ממנו, עליו לסגור את כל חלונותיו, ואם הוא אחרון העוזבים את הבניין, עליו לסגור כל חלון שנשאר פתוח בבניין.

ערב אחד יצאה אפרת אחרונה מהבניין. היא הבחינה שהחלון באחד החדרים - חדר שרק שלמה עבד בו באותו יום - פתוח, ויצאה בלי לסגור אותו. איזו מהטענות שלהלן נכונה?

פיתרון:

על פי הכלל על העובד האחרון בחדר לסגור את חלונותיו. אם החלון בחדר שרק שלמה עבד בו נותר פתוח לאחר יציאתו, הרי שלמה עבר על הכלל.

על פי הכלל אם עובד מסוים הוא אחרון העוזבים את הבניין, עליו לסגור כל חלון שנשאר פתוח בבניין. מכיוון שאפרת יצאה מבלי לסגור את החלון, הרי שאף היא עברה על הכלל.

מצאנו כי הן אפרת והן שלמה עברו על הכלל.

תשובה (2).

10.

השאלה: בגן ילדים ביקשו להיאבק בתופעה שהורים רבים מאחרים לאסוף את ילדיהם בסוף היום: מנהלת הגן החליטה שבעבור כל איחור של יותר מרבע שעה יגבה הגן תשלום נוסף מההורים. להפתעתה, מספר האיחורים גדל מאוד. נראה שההורים מעוניינים כל כך בהארכת שעות הפעילות של הגן, עד שהם מוכנים לשלם על כך תשלום נוסף.

איזה מהמקרים שלהלן הוא הדומה ביותר למקרה שאירע בגן הילדים?

פיתרון: בפסקה מתואר מקרה בו עלות כספית נוספת, לא רק שלא הפחיתה את ההתנהגות הקיימת, אלא הגבירה אותה. יש לחפש תשובה המתארת סיטואציה הפועלת על פי עיקרון דומה:

תשובה (1): ירקן הבחין כי הביקוש למלפפונים בחנותו עלה עלייה חדה, ולכן העלה את מחירם. להפתעתו, לא חלה כל ירידה בכמות המלפפונים שמכר.

מכיוון שהתשובה מתארת מקרה בו עלות כספית נוספת לא יצרה כל שינוי בהתנהגות הקיימת, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): עיתון יומי הפסיק לפרסם מוסף כלכלי, ובמקומו החל להוציא יומון נפרד בענייני כלכלה, שמחירו כמעט כמחיר העיתון. להפתעת העיתון, רבים ביטלו את המינוי על העיתון היומי ועברו לקרוא במקומו את היומון החדש.

אמנם בתשובה זו יש שינוי בהתנהגות הצרכנים, אך זה אינו השינוי שאנו מחפשים. אנו מחפשים מצב בו עלות כספית נוספת מביאה לעלייה בצריכה של המוצר. בתשובה זו אין עלות כספית נוספת של מוצר מסוים אלא שינוי במוצר עצמו. בנוסף אין עלייה בצריכת המוצר אלא שינוי בהעדפותיהם של הקוראים. העלות הכלכלית לקורא נותרה בעינה, כאשר השירות השתנה.

תשובה (3): בעקבות שביתה ממושכת במפעל כלשהו הסכים בעל המפעל להעלות את משכורת הפועלים. להפתעתו, חלה עקב כך עלייה גם בפריון העבודה של הפועלים וגם ברווחי המפעל.

אמנם בתשובה זו יש שינוי בעלות הכספית, אך לא של הצרכנים כי אם של בעל המפעל. כמו כן התנהגות הפועלים אמנם השתנתה (הכנסה גבוהה יותר של הפועלים העלתה את פריון עבודתם), אולם אין מדובר בשינוי של התנהגות צרכנית.

תשובה (4): בעבר אפשר משרד הפנים לנוסעים שהגיעו לנמל התעופה עם דרכון שפג תוקפו לחדש אותו בו במקום לפני משורת הדין. כדי לצמצם את התופעה הוחלט לא מכבר לגבות תשלום גבוה על שירות זה. למרבה ההפתעה, מספר הנוסעים שבאו לנמל עם דרכון שפג תוקפו עלה עלייה חדה.

זו התשובה הנכונה. עלות כספית גבוהה יותר שמטרתה להפחית תדירות של התנהגות קיימת, הביאה דווקא לעלייה באותה התנהגות. כפי שההורים מוכנים לתשלום נוסף עבור הנוחות שמספק יום לימודים ארוך יותר בגן הילדים, כך מוכנים אנשים לתשלום נוסף עבור חידוש הדרכון בשדה התעופה משיקולי נוחות.

תשובה (4).

11.

השאלה: אמנם ידוע שכאשר מדובר באמיתות, כמו למשל אמיתות מתמטיות, אפשר להשתמש בשמות שונים לאותן ישויות - בכל מקום שבו כתוב "תשע", אפשר גם לכתוב "שלוש בריבוע". ואולם, כשאנחנו עוסקים בדברים שאדם חושב או מאמין שהם נכונים, המצב מורכב יותר. הרי ייתכן שאדם יחשוב שאוסלו נמצאת בשוודיה, אף שלמעשה היא בירת נורווגיה, אך קטן הסיכוי שהוא יחשוב: "בירת נורווגיה נמצאת בשוודיה".

איזו מהדוגמאות הבאות מדגימה את הטענה המרכזית המובעת בפסקה שלעיל?

פיתרון: הרעיון המרכזי של הפסקה הוא שיש שוני בין מחשבות ואמונות לערכים מתמטיים, משום שמחשבות ואמונות אינן אמיתות מוחלטות. הפסקה מדגימה מקרה שבו ניתן להמיר ביטוי בביטוי נרדף לו (כאשר מדובר באמת מתמטית) ומקרה אחר שבו לא ניתן להמיר ביטוי בביטוי נרדף לו (מכיוון שמדובר באמונה). יש לחפש תשובה המדגימה רעיון זה.

תשובה (1): ספר מתמטיקה שבו במקרה אחד הוחלף הביטוי "ארבע" בביטוי "שתיים ועוד שתיים", ובמקרה אחר בביטוי "שתיים כפול שתיים".

בשני המקרים המובאים בתשובה זו ניתן היה להמיר את הביטוי בביטוי הנרדף לו (מכיוון שהמדובר באמת מתמטית). תשובה זו אינה מתייחסת למקרים שבהם לא ניתן להמיר ביטוי בביטוי נרדף לו.

תשובה (2): ספר מתמטיקה שבו הוחלף הביטוי "שלוש פחות שתיים" ב"אחת", אך הביטוי "שתיים פחות אחת" לא הוחלף ב"אחת".

תשובה זו מדגימה מקרה אחד שבו בוצעה המרה נכונה, ומקרה אחר שבו לא בוצעה המרה, למרות שניתן היה לבצע, ולכן אינה נכונה.

תשובה (3): אדם שחושב בטעות "שלוש פחות אחת שווה אחת", ולכן סבור שהסכום של אחת ועוד אחת הוא שלוש.

התשובה מתארת שני מקרים של אמונה אנושית מוטעית. על פי הפסקה יתכן כי אדם יאמין באמונה מוטעית כלשהי, אולם קטן הסיכוי שכאשר הוא ימיר את אחד הביטויים בביטוי נרדף לו הוא ימשיך לטעות. מכיוון שבמקרה שלנו לא מודגם מקרה דומה, אלא טעות שנתרה בעינה גם לאחר ההמרה, זו אינה התשובה הנכונה. אם נקביל לנתוני הפסקה האדם המוצג בתשובה זו סבור כי בירת נורווגיה נמצאת בשוודיה.

תשובה (4): אדם שחושב בטעות "שתיים ועוד שתיים הם חמש", אך אינו חושב "ארבע שווה לחמש".

התשובה נכונה. התשובה מדגימה אדם שמאמין באמונה מוטעית אולם כאשר ממירים את אחד הביטויים בביטוי נרדף לו הוא אינו טועה.

תשובה (4).

השאלה: ברומן ההיסטורי יש לתת לתיאור הספרותי חשיבות _____ מאשר לאמת ההיסטורית, כלומר, תיאור קורותיהם של גיבורי הספר, _____, שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית, _____ של סיפור העלילה.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): ברומן ההיסטורי יש לתת לתיאור הספרותי חשיבות **רבה יותר** מאשר לאמת ההיסטורית, כלומר, תיאור קורותיהם של גיבורי הספר, **אף שהוא זה המעורר עניין אצל הקוראים, אסור** שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית, **ויפגע באמינותו** של סיפור העלילה.

חלקו הראשון של המשפט מתייחס ליחס שבין היסטוריה לספרות ברומן היסטורי. חלקו השני של המשפט מתאר כיצד יחס זה אמור להשפיע על תיאור קורותיהם של גיבורי הספר (שהם חלק מהתיאור הספרותי).

חלקו הראשון של המשפט טוען שיש ליחס חשיבות **גדולה יותר** לתיאור הספרותי על פני ההיסטוריה, וחלקו השני טוען ש**אסור לפגוע באמינותו** של סיפור העלילה על חשבון האמת ההיסטורית, כלומר שההיסטוריה חשובה יותר. מכיוון שישנה סתירה בין שני החלקים, התשובה נפסלת.

תשובה (2): ברומן ההיסטורי יש לתת לתיאור הספרותי חשיבות **פחותה** מאשר לאמת ההיסטורית, כלומר, תיאור קורותיהם של גיבורי הספר, **שהוא למעשה מרכז היצירה, אסור** שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית, **כי חשיבותה קטנה מחשיבותו** של סיפור העלילה.

חלקו הראשון של המשפט טוען שיש ליחס חשיבות **פחותה** לספרות לעומת ההיסטוריה, אך סופו טוען כי חשיבותה של האמת ההיסטורית **קטנה מחשיבותו** של סיפור העלילה, כלומר מהספרות. מכיוון שקיימת סתירה בין חלקו הראשון לחלקו האחרון, הרי שתשובה זו נפסלת.

הערה: ניתן לפסול את התשובה גם מכיוון שבדוגמה, שבאה להמחיש כי לתיאור הספרותי חשיבות **פחותה** מאשר לאמת ההיסטורית, נטען כי תיאור קורותיהם של גיבורי הספר הוא למעשה מרכז היצירה.

תשובה (3): ברומן ההיסטורי יש לתת לתיאור הספרותי חשיבות **פחותה** מאשר לאמת ההיסטורית, כלומר, תיאור קורותיהם של גיבורי הספר, **שהוא למעשה מרכיב שולי בלבד, אפשר** שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית, **אם הוא תורם לאמינותו** של סיפור העלילה.

על פי חלקו הראשון של המשפט יש ליחס חשיבות **פחותה** לספרות לעומת ההיסטוריה. כדוגמה לטענה זו נאמר בהמשך שתיאור קורותיהם של גיבורי הספר (שהוא חלק מהתיאור הספרותי) שהוא מרכיב שולי בלבד, אפשר שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית אם הוא תורם לאמינות סיפור העלילה. מכיוון שהדוגמה שבאה להמחיש שהספרות חובה פחות מההיסטוריה, למעשה ממחישה את ההיפך המוחלט, הרי שתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (4): ברומן ההיסטורי יש לתת לתיאור הספרותי חשיבות **פחותה** מאשר לאמת ההיסטורית, כלומר, תיאור קורותיהם של גיבורי הספר, **נפתל ומרתק ככל שיהיה, אסור** שיתקיים על חשבון האמת ההיסטורית, **כי חשיבותה גדולה מחשיבותו** של סיפור העלילה

תשובה נכונה. על פי חלקה הראשון של התשובה לאמת ההיסטורית חשיבות גדולה מהתיאור הספרותי ובהתאם לכך גם בחלקה השני של התשובה נטען כי לשיקולים הספרותיים (גיבורי הספר) אסור לבוא על חשבון האמת ההיסטורית אשר חשיבותה גדולה יותר.

תשובה (4).

13. **השאלה:** אחדים מהדיירים נעדרו מהאספה שבה הוחלט להתקין בבניין מעלית. _____ קבע ראש הוועד שיש _____ החלטה, _____ היא התקבלה ברוב קולות. בתגובה לקובלתו של אחד הדיירים, כי _____ מצביעים כולם _____, ענה ראש הוועד כי בהחלטות חשובות כגון זו דרוש רוב של לפחות שני שלישים מהדיירים.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אחדים מהדיירים נעדרו מהאספה שבה הוחלט להתקין בבניין מעלית. **אף על פי כן** קבע ראש הוועד שיש **לדבוק** בהחלטה, **שכן** היא התקבלה ברוב קולות. בתגובה לקובלתו של אחד הדיירים, כי **היה בכוחם של הדיירים הנעדרים להטות את התוצאה אילו היו** מצביעים כולם **בעד**, ענה ראש הוועד כי בהחלטות חשובות כגון זו דרוש רוב של לפחות שני שלישים מהדיירים.

החלק הראשון עוסק בשאלה האם ראש הוועד החליט לדבוק בהחלטה להקים מעלית או לא, ואילו החלק השני מפרט את נימוקיו להחלטה זו.

בתשובה זו בחלקו הראשון של המשפט נאמר כי ראש הוועד החליט **לדבוק** בהחלטה להקים בבניין מעלית שהתקבלה ברוב קולות, למרות (**אף על פי כן**) היעדרותם של חלק מהדיירים. בחלק השני נאמר כי **הדיירים הנעדרים** היו יכולים לשנות את תוצאות ההצבעה אם היו מצביעים **בעד**. המשפט אינו הגיוני, שכן הדיירים הנעדרים לא היו מטים את הכף אם (גם) הם היו מצביעים בעד ההצעה להקים מעלית, שכן זו ההחלטה שהתקבלה. ניתן כבר בשלב זה לפסול את התשובה.

תשובה (2): אחדים מהדיירים נעדרו מהאספה שבה הוחלט להתקין בבניין מעלית. **אי לכך** קבע ראש הוועד שיש **לבטל את** ההחלטה, **אף שהיא** התקבלה ברוב קולות. בתגובה לקובלתו של אחד הדיירים, כי **גם אם היו הדיירים הנעדרים** מצביעים כולם **נגד ההצעה**, **לא היה בכוחם להטות את התוצאה**, ענה ראש הוועד כי בהחלטות חשובות כגון זו דרוש רוב של לפחות שני שלישים מהדיירים.

בתשובה זו נאמר כי ראש הוועד החליט **לבטל** את ההחלטה להקים בבניין מעלית, למרות (**אף ש**) שהיא התקבלה ברוב קולות (כלומר, מעל מחצית מהדיירים). בחלק השני נאמר כי **הדיירים הנעדרים** לא היו יכולים לשנות את תוצאות ההצבעה אם היו מצביעים **נגדה**. ההסבר של ראש הוועד לביטול ההחלטה הוא בכך שזוהי החלטה חשובה שיש לקבלה ברוב של שני שלישי, ולכן על אף שהם לא יכולים לשנות את התוצאה, יתכן כי בהיעדרם של הדיירים לא היה רוב של שני שלישי. מכיוון שהסבר זה הגיוני, זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

14. **השאלה:** השימוש המתרחב והולך בשפה האנגלית כשפה בין-לאומית הובא לא פעם כחידוק לתאוריה שהעולם מתקדם לקראת יצירתה של חברה אנושית אוניברסלית אחת, שתכנס תחת שפה אחת ותרבות אחת את כל בני האדם. ארי גולדמן _____ תאוריה זו _____ שהשימוש בשפה האנגלית _____ תרבויות ולשונות שונות, _____ אותן לשוליים.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): השימוש המתרחב והולך בשפה האנגלית כשפה בין-לאומית הובא לא פעם כחידוק לתאוריה שהעולם מתקדם לקראת יצירתה של חברה אנושית אוניברסלית אחת, שתכנס תחת שפה אחת ותרבות אחת את כל בני האדם. ארי גולדמן **מתנגד בתוקף** לתאוריה זו **וטוען** שהשימוש בשפה האנגלית **נרחב דווקא כיוון שקיימות** תרבויות ולשונות שונות, שהאנגלית **מתווכת ביניהן מבלי שתדחק** אותן לשוליים.

תחילת הפסקה מביאה טענה לפיה השימוש הנרחב באנגלית כשפה בינלאומית יביא לאיחוד של תרבויות. המשך הפסקה מביא את תגובתו של ארי גולדמן לטענה זו.

לפי התשובה הראשונה ארי גולדמן **מתנגד** לתאוריה המוצגת וטוען טענה חלופית- השימוש הנרחב בשפה האנגלית לא מביא ליצירת תרבות אחת, אלא מתווך בין תרבויות קיימות. מכיוון שהמשפט המוצע הגיוני, זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

15.

השאלה: עודד שתה כוס יין במסיבה, וכתוצאה מכך חש שראשו סחרחר עליו. כשעה לאחר מכן שתה את המשקה "אל-אביסמו" וחש שהסחרחרות מתפוגגת. מכך הסיק עודד שהליקוטן, חומר המצוי ב"אל-אביסמו", ממתן את השפעת האלכוהול שביין.

איזה מן הנתונים הבאים **אינו מחליש** את מסקנתו של עודד?

פיתרון: עודד יצר קשר בין הליקוטן למיתון ההשפעה של צריכת אלכוהול. מכיוון שנשאלנו מה אינו מחליש את טענתו של עודד, יש 3 תשובות אשר מחלישות את המסקנה ותשובה אחת, אותה אנו מחפשים, שאינה מציגה הסבר חלופי לכך שעודד חש טוב יותר לאחר שצרך את המשקה "אל-אביסמו".

תשובה (1): ב"אל-אביסמו" יש לא מעט סוכר, וסוכר ידוע כחומר המסייע בהפגת סחרחרות.

התשובה מספקת הסבר חלופי להפגת הסחרחרות – יתכן כי הסוכר שהוא מרכיב נוסף במשקה הוא שהפיג את הסחרחרות ולא הליקוטן.

תשובה (2): מחקרים מראים כי ההשפעה של כמות האלכוהול שבכוס יין אחת, על גבר במשקלו של עודד, פגה אחרי כחצי שעה.

גם תשובה זו מציעה הסבר חלופי: יתכן שהזמן שחלף מאז צריכת כוס היין הוא שהפיג את השפעות האלכוהול ולא הליקוטן.

תשובה (3): היין ששתה עודד מכיל כמות זניחה של אלכוהול, אך הוא מיוצר מזן ענבים הגורם לעודד אלרגיה שבאה לידי ביטוי בסחרחרות.

גם תשובה זו מחלישה את מסקנתו של עודד, שכן היא מספקת הסבר חלופי לתחושת הסחרחרות שחש עודד. יתכן שתחושת הסחרחרות לא נבעה מתגובה לרמת האלכוהול אלא מתגובה אלרגית לענבים.

תשובה (4): עודד שתה ספל משקה עתיר ליקוטן כמעט כל יום, ושתיתו מעולם לא גרמה לו לסחרחרות.

זו התשובה הנכונה. התשובה יוצרת קשר בין ליקוטן לסחרחרות, קשר שאינו תואם את ממצאי הפסקה.

תשובה (4).

אפריל 2015 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

השאלה : שאלות 16 ו-17 מתייחסות אל הידיעה הבאה

"אף שדרישת האוצר לרפורמה במדיניות המיסוי עוררה זעם בקרב חוגים חברתיים שראו בה פגיעה בשכבות החלשות, היא זכתה לתמיכת שר הרווחה, וזאת לא מפני שהתנער ממחויבותו לשכבות אלה או מפני שעצם את עיניו לנוכח ההשלכות הצפויות של הרפורמה, אלא משום שידע שאם יצביע נגדה, לא יוכל לחמוק מקיצוץ של ממש בתקציב משרדו, שנוקיו, כך צפה, יהיו גדולים מנוקי הרפורמה".

16. על פי הידיעה, איזה מן הצעדים הבאים סביר שיגרום לשר הרווחה לחזור בו מתמיכתו ברפורמה?

פיתרון : על פי הפסקה שר הרווחה תומך ברפורמה למרות הנזקים שהיא עשויה לגרום, וזאת על מנת להימנע מקיצוץ גדול יותר בתקציב משרדו אשר נזקיו יהיו גדולים יותר. מה שעשוי לגרום לו לחזור מתמיכתו הוא ניתוק הקשר בין הרפורמה לתקציב.

תשובה (1): הודעה של שר האוצר שהקיצוץ בתקציב הרווחה יצא לפועל גם אם תאושר הרפורמה.

תשובה נכונה. אם שר הרווחה יידע כי אין קשר בין התמיכה ברפורמה לקיצוץ התקציב, כלומר התמיכה ברפורמה לא תמנע את קיצוץ התקציב במשרדו, לא יהיה לשר הרווחה אינטרס לתמוך ברפורמה ומכאן שסביר כי הוא התנגד לה.

תשובה (2): פגישה עם נציגי השכבות החלשות, שבה ישטחו לפניו את טענותיהם בעניין נזקי הרפורמה.

בפסקה עצמה כתוב שהשר לא התנער ממחויבותו לשכבות החלשות ולא עצם את עיניו לנוכח ההשלכות, אלא שהחליט לתמוך בה מכיוון שנוקי הקיצוץ גדולים מנוקי הרפורמה. מכאן שפגישה עם נציגי השכבות החלשות שבה יספרו לו על נזקי הרפורמה, להן הוא, כאמור, מודע על פי הפסקה, לא אמורה לשנות את דעתו, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): הצהרה של שר האוצר שהתוספת להכנסות ממסים בעקבות הרפורמה תופנה לתמיכה בשכבות החלשות.

כתוב בפסקה שהסיבה לתמיכה היא רצון להימנע מקיצוץ התקציב. אם שר האוצר יודיע על תמיכה בשכבות החלשות הרי שלשר הרווחה תהיה סיבה נוספת לתמוך ברפורמה.

תשובה (4): שיחה של שר הרווחה עם ראש סיעתו, שבה ידגיש ראש הסיעה את חשיבות המחויבות לשכבות החלשות.

על פי הפסקה שר הרווחה מחויב לשכבות החלשות. בשל מחויבות זו הוא תומך ברפורמה שכן כך נמנע קיצוץ שפגיעתו בשכבות החלשות גדולה יותר. שר הרווחה אינו זקוק לתזכורת שתשנה את דעתו.

תשובה (1).

17. **השאלה:** איזו מן האפשרויות הבאות מתמצתת את הידיעה בצורה המדויקת ביותר?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): חוגים חברתיים זועמים על תמיכת שר הרווחה ברפורמת המיסוי, אף שעודנו מחויב לשכבות החלשות. תמיכתו בה נובעת מחששו שאם לא יעשה כן יקוצץ תקציב משרדו והנזק לשכבות אלה יהיה גדול עוד יותר.

תשובה לא נכונה. החוגים החברתיים זועמים על הרפורמה עצמה. לא נכתב בפסקה שהם זועמים על שר הרווחה. כמו כן לא נכתב שהם מודעים למניעיו לתמוך ברפורמה.

תשובה (2): שר הרווחה ידע שאם יתנגד לרפורמת המיסוי יקוצץ תקציב משרדו, ותמך בה רק בשל חששו מהנזקים שיגרם הקיצוץ. בתגובה, טענו חוגים חברתיים שהוא מתעלם מפגיעת הרפורמה בשכבות החלשות.

חלקה הראשון של התשובה נכון, שר הרווחה אכן תמך ברפורמה בשל חששו מהנזקים שיגרם קיצוץ משרדו, אולם על פי הפסקה החוגים החברתיים זעמו בתגובה לרפורמה ולא בתגובה למניעיו של שר הרווחה לתמיכה בה.

תשובה (3): שלא כחוגים החברתיים שהתנגדו לרפורמת המיסוי, שר הרווחה הבין שהיא עתידה לפגוע בשכבות החלשות. הוא הסכים לתמוך בה רק כי חשב שכך יצליח למנוע קיצוץ גדול ורב נזק בתקציב משרדו.

תשובה לא נכונה. החוגים החברתיים התנגדו לרפורמת המיסוי משום שהיא פוגעת בשכבות החלשות, לא נכון לומר שהם לא הבינו את הפגיעה.

תשובה (4): שר הרווחה ידע שאם יתנגד לרפורמת המיסוי יקוצץ תקציב משרדו. מכיוון שהאמין שהקיצוץ יזיק לשכבות החלשות יותר משתזיק להן הרפורמה, תמך בה חרף התנגדותם של חוגים חברתיים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: על פי המשתמע מן הפסקה הראשונה, המשורר וולט ויטמן -

פיתרון: על פי הפסקה הראשונה:

"כשכתב המשורר האמריקאי וולט ויטמן באחד משיריו המפורסמים "אני מכיל המונים" ודאי לא שיער שיום אחד יזכו דבריו לתהודה במחקרים המצביעים על העובדה שבגופו של כל אדם עשויים להתקיים תאים שמקורם בבני אדם אחרים".

כלומר, וולט ויטמן כתב שיר שעשה שימוש מטאפורי בביטוי "אני מכיל המונים". המטאפורה בה השתמש התגלתה מאוחר יותר כבעלת ביסוס מדעי בתופעה המכונה "מיקרוכימריות". תשובה (2).

נפסול את יתר התשובות:

תשובה (1): היה הראשון שנתן את דעתו על קיומה של תופעת המיקרוכימריות.

וולט ויטמן לא שיער שדבריו יזכו לתהודה במחקרים שמצביעים על תופעת המיקרוכימריות, ולכן ניתן להסיק כי הוא כלל לא הכיר מחקרים אלו ואת תופעת המיקרוכימריות. מכאן שהתשובה נפסלת.

תשובה (3): עשה לראשונה שימוש ספרותי בידע שנצבר על המיקרוכימריות.

בזמנו של ויטמן לא היה ידע שנצבר על מיקרוכימריות והוא לא הכיר את התופעה, ולכן לא יכול היה לעשות כל שימוש ספרותי בידע שלא היה ברשותו.

תשובה (4): שאב השראה מדמותה של הכימרה מן המיתולוגיה היוונית.

לא נאמר בקטע מהיכן שאב ויטמן את ההשראה למשפט "אני מכיל המונים".

תשובה (2).

---

19. השאלה: לפי הפסקה השנייה, מה הסברה שרווחה בנוגע למיקרוכימריות העוברית עד העת האחרונה?

פיתרון: על פי הפסקה השנייה:

התשובה מופיעה בחלקה הראשון של הפסקה הראשונה: "אך עד העת האחרונה שיערו החוקרים שהתאים האלה ישרדו לאורך זמן בגוף הקולט רק אצל נשים שיש להן בעיה במערכת החיסונית, כפי שקורה במחלות מסוימות".

כלומר, עד לעת האחרונה האמינו שהתהליך עשוי להתרחש רק אצל נשים עם בעיה במערכת החיסונית ואצל נשים בריאות התאים לא ישרדו לאורך זמן. תשובה (4).

תשובה (4).

20. השאלה: החוקרת נלסון (שורה 14) השתתפה בכנס ובו אמר אחד החוקרים: "במחלות אוטואימוניות הגוף תוקף את עצמו". איזו מן האפשרויות הבאות היא המתאימה ביותר להיות תגובתה של נלסון לאותו חוקר?
פיתרון: ראשית נבין את טענתה של נלסון:

"החוקרת האמריקאית גיי לי נלסון נתנה דעתה לעובדה שכמה מן המחלות האלה פוגעות בעיקר בנשים בשנות הארבעים, החמישים והשישים לחייהן, אחרי שרבות מהן כבר הרו. נלסון שיערה שאצל הנשים הללו, המערכת החיסונית תוקפת למעשה את התאים העובריים שנשארו בגופן מאז ההיריון, ועם הפגיעה בהם נפגעות רקמות בגוף האישה."

כלומר נלסון מקשרת בין מחלה אוטואימונית (בה הגוף תוקף את עצמו), למיקרוכימריה עוברית (בה גוף האישה מכיל תאים מהעובר שנשאה בהיריון). היא סבורה שבמחלות אוטואימוניות אצל חלק מהנשים, הגוף אינו תוקף את עצמו, אלא תאים זרים (תאי העובר) שקיימים בו.

תשובות (1) ו(4) נפסלות משום שהן מציגות טענות גורפות ביחס למחלות אוטואימוניות, כאשר טענתה של נלסון מתייחסת לחלק מהמקרים. תשובה (3) נפסלת משום שהיא מכילה טענה לא נכונה: נלסון לא טענה שהמערכת החיסונית תוקפת את עצמה.

תשובה (2).

---

21. השאלה: לפי הקטע, בזמן ההיריון רמת הקורטיזול _____ ורמת המיקרוכימריה העוברית _____.

פיתרון: הפיתרון מופיע בפסקה השלישית:

שורה 21: "...לקורטיזול, הורמון שהפרשתו בגוף מוכפלת ואף משולשת בזמן ההיריון".
שורה 25: "...צניחה של רמת המיקרוכימריה לאחר הלידה"

רמת הקורטיזול עולה בזמן ההיריון. אם רמת המיקרוכימריה צונחת לאחר הלידה, משתמע שהיא עולה בהיריון.

תשובה (2).

---

22. השאלה: איזו מן המסקנות הבאות נכונה בהנחה שדלקת המפרקים השגרונתית היא מחלה אוטואימונית?

פיתרון: הממצאים ביחס לדלקת מפרקים מופיעים בשורות 24-48: "נלסון גילתה קשר בין רמה גבוהה של מיקרוכימריה עוברית בדמה של האם לבין הקלה בתסמיני דלקת המפרקים בזמן ההיריון, וכן קשר בין צניחה של רמת המיקרוכימריה לאחר הלידה לבין התפרצות מחודשת של המחלה. אין זה ברור כיצד התאים שמקורם בעובר מועילים להפחתת תסמיני המחלה, אך נלסון משערת שתאים שמקורם במערכת החיסון של העובר עוזרים לתקוף גופים מחוללי מחלה שמערכת החיסון של האם אינה מסוגלת להתמודד עמם"

כלומר מיקרוכימריה מסייעת להתמודדות עם דלקת מפרקים. בפסקה הקודמת טענה נלסון כי מיקרוכימריה עשויה לגרום למחלות אוטואימוניות, אך בהנחה שדלקת המפרקים היא מחלה אוטואימונית, ניתן ללמוד שלעיתים מיקרוכימריה דווקא יכולה לסייע לגוף להתמודד עם מחלה אוטואימונית.

תשובה (1).

23.

השאלה: איזו מן הכותרות הבאות היא המתאימה ביותר לשמש כותרת לקטע?

פיתרון: הטקסט עוסק בתופעת המיקרוכימיות ובודק את השפעתה על בריאות האישה בדגש על מחלות אוטואימוניות. יש לבדוק את התשובות:

תשובה (1): ההיסטוריה המדעית של תופעת המיקרוכימיות

הטקסט אינו מציג היסטוריה מדעית. הוא מציין במשפט אחד מה הייתה הסברה המקובלת עד העת האחרונה ומפרט את המחקרים וההשערות הקיימים כיום. לכן תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): המיקרוכימיות העוברית והשפעתה על בריאות האם

תשובה נכונה. הטקסט מסביר את התופעה ובוחרן את השפעתה על בריאות האם - היכן היא מזיקה והיכן היא משפיעה לחיוב.

תשובה (3): המחלות האוטואימוניות והגורמים המשפיעים על התפשטותן

המחלות האוטואימוניות אינן הנושא המרכזי של הטקסט, אלא אחד האופנים לבחון את השפעת המיקרוכימריה, ולכן תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (4): המערכת החיסונית של האישה בזמן ההיריון ואחריו

ההתייחסות למערכת החיסונית של האישה בזמן ההיריון ולאחריו היא תוצר נלווה של בדיקת השפעות המיקרוכימריה, ואינה הנושא העיקרי.

תשובה (2).
